

*В.М. Гриньова, О.М. Колодізев,
Харківський національний економічний університет*

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ОПТИМІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У ФОРМІ ОВЕРДРАФТУ ЗА ДОПОМОГОЮ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ

Вступ. Аналіз структури кредитних ресурсів вітчизняних банків та ефективності їх використання свідчить про той факт, що протягом чотирьох останніх років у банківській сфері продовжувалась позитивна тенденція до стабільного функціонування та розвитку банків, посилювався їх сприятливий вплив на економічне зростання. Як свідчить статистика, триває й позитивна тенденція до підвищення рівня їх капіталізації. Таким чином, можна зробити висновок, що потенціал банків України для розвитку кредитування у формі овердрафт, як однієї із складових загальної системи кредитування, достатній і сформований у оптимальній структурі.

Дослідженню процесу кредитування присвячені роботи таких вчених, як А. Сміт, Й. Шумпетер, М. Кейнс, І. Фішер. Також проблемами кредитування комерційними банками у формі овердрафт займалися М. Алексеєнко, О. Васюренко, О. Дзюблюк, С. Козьменко, А. Мороз, М. Савлук та ін.

Постановка проблеми. Безпосереднім завданням дослідження є аналіз факторів, що визначають діяльність банків з позиції залучення і розміщення ресурсів, а також розгляд їх як внутрішніх умов, причин, які об'єктивно впливають на подальший розвиток банку. З метою визначення і конкретизації можливих проблем в процесі оперативного управління кредитними операціями у формі овердрафт необхідно виявити фактори, що впливають на величину прибутку від даного виду кредитування.

Виклад основного матеріалу. Оскільки овердрафт є однією з форм кредитування і входить до складу активних операцій, доцільно проаналізувати склад та динаміку активів банків України та місце кредитного портфеля у їх структурі (табл. 1).

Як видно з таблиці, кредитні вкладення постійно збільшуються, причому з 2003 р. спостерігається їх стрімке зростання. Динаміка чистих активів та кредитів, наданих банками України, наведена на рис. 1.

Динаміка активів банків України у 2001-2005 рр., млн. грн.

Показник	Станом на						
	01.01.2001	01.01.2002	01.01.2003	01.01.2004	2005		
					01.01	01.02	01.03
Загальні активи	39866	50785	67774	105539	141497	140329	146709
Чисті активи	37129	47 591	63896	100234	134348	133047	139296
Високоліквідні активи	8270	7744	9043	16043	23595	23720	25878
Кредитний портфель	23637	32097	46736	73442	97197	94943	98875
з нього: кредити, надані суб'єктам господарювання	18216	26564	38189	57957	72875	71887	74198
кредити, надані фізичним особам	941	1373	3255	8879	14599	14258	14678
Довгострокові кредити	3309	5683	10690	28136	45531	45921	47252
з них: довгострокові кредити суб'єктам господарювання	2761	5125	9698	23239	34693	34637	35568
Проблемні кредити (прострочені та сумнівні)	2679	1863	2113	2500	3145	3276	3400
Вкладення в цінні папери	2175	4390	4402	6534	8157	8963	8994
Резерви під активні операції банків	2737	3194	3905	5355	7250	7388	7516
% виконання формування резерву	61,5	85,4	93,3	98,2	99,7	99,8	99,9
з них: резерв на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями	2336	2963	3575	4631	6367	6478	6572

З рис. 1 видно, що в чистих активах банків кредитний портфель займає більше половини, проте, залишаючись основним видом операцій з розміщення ресурсів, кредити у 2004 р. зростали менш інтенсивно, ніж активи у цілому. Тобто банки намагаються розвивати й інші види операцій, наприклад, такі як вкладення у цінні папери (їх сума у 2004 р. значно зросла, і продовжує збільшуватись протягом 2005 р.).

Збалансоване зростання активів та покращення їх структури і якості є необхідною умовою стабільного функціонування і розвитку банків. З початку 2005 р. чисті активи (загальні активи за мінусом сформованих резервів за активними операціями) збільшилися на 3,8 % і становлять 139296 млн. грн. Загальні активи збільшились на 3,7 % (за відповідний період минулого року –

на 2,0 %) і складають 146709 млн. грн., в т.ч. нерезиденти – 8,7 % від загальних активів.

Загальні активи в іноземній валюті складають 39,4 %.

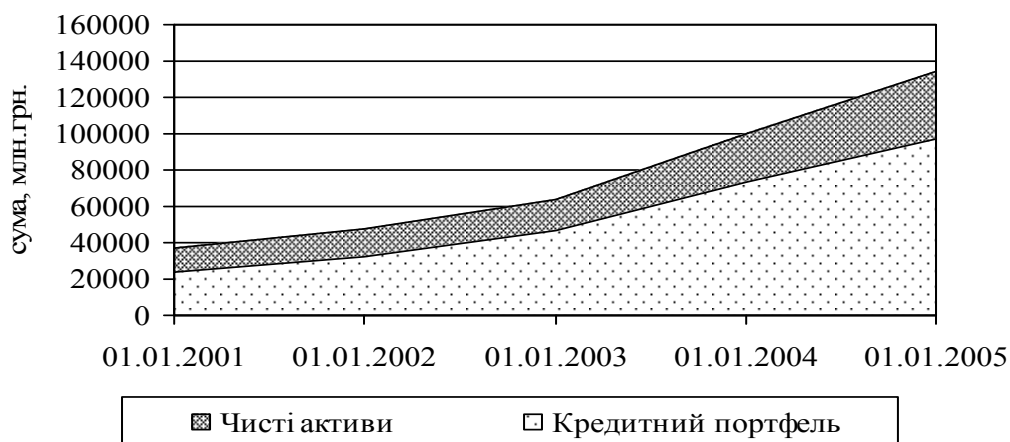

Рис. 1. Співвідношення чистих активів та кредитного портфеля банків України в динаміці

Збільшення загальних активів відбулося за рахунок збільшення високоліквідних активів – на 2233,0 млн. грн. або на 9,5 %, кредитів, наданих банками, на 1677,2 млн. грн. або на 1,7 %; вкладень в цінні папери – на 847,4 млн. грн. або на 10,4 %; дебіторської заборгованості – на 240,8 млн. грн. або на 19,5 %; основних засобів та нематеріальних активів на 73,2 млн. грн. або на 0,8 %; нарахованих доходів до отримання – на 223,2 млн. грн. або на 15,7 %. Високоліквідні активи складають – 17,6 % від суми загальних активів; кредити, надані банкам – 67,4 %; вкладення в цінні папери – 6,1 %; дебіторська заборгованість – 1,0 %; основні засоби та нематеріальні активи – 6,2 %; нараховані доходи до отримання – 1,1 %; інші активи – 0,6 % від суми загальних активів.

Динаміка надання кредитів банками України за видами валют та строками наведена в табл. 2.

Протягом 1991-2004 рр. кредитні операції не тільки кількісно зростали, але й якісно змінювалися. Якщо у 1991 р. усі кредитні вкладення здійснювалися в національній валюті і були короткостроковими, то у 1999 р. було надано більше кредитів в іноземній валюті, ніж у національній, а у 2001 р. довгострокові кредити збільшилися вдвічі відносно попереднього року.

Динаміка надання кредитів банками України, млн. грн.

Період	Усього	У тому числі за видами							
		валют		кредитів					
		нац.	інозем.	короткострокових			довгострокових		
				усього	у нац. валюті	в інозем. валюті	усього	у нац. валюті	в інозем. валюті
1991	0,97	0,97	–	0,85	0,85	–	0,12	0,12	–
1992	27	24	3	26	23	3	1	1	–
1993	406	385	21	396	374	21	11	11	–
1994	1558	1199	359	1381	1022	359	176	176	–
1995	4078	3029	1049	3643	2664	980	434	365	69
1996	5452	4102	1350	4845	3653	1192	607	449	158
1997	7295	5195	2100	6522	4682	1840	773	513	260
1998	8873	5117	3756	7240	4438	2801	1633	679	954
1999	11787	5716	6071	9142	4714	4428	2645	1002	1643
2000	19574	10568	9006	16060	8903	7157	3514	1665	1848
2001	28373	15845	12528	22218	13034	9184	6156	2811	3344
2002	42035	24463	17572	30185	18689	11497	11849	5774	6076
2003	67835	39563	28272	37282	24737	12545	30553	14826	15727
2004	88579	51207	37372	40575	26864	13711	48003	24343	23660

Співвідношення між загальною сумою кредитів та їх видами у розрізі короткострокових та довгострокових представлено на рис. 2.

Рис. 2. Динаміка кредитних вкладень банків України за строками
Починаючи з 2002 р. відбувається стрімке зростання довгострокових кредитів, темпи росту короткострокових, навпаки, уповільнюються. У 2004 р.

обсяг довгострокових кредитів, наданих банками України, перевищив обсяг короткострокових кредитів майже на 8 млрд. грн.

Питома вага короткострокових та довгострокових кредитів у структурі кредитного портфеля комерційних банків суттєво змінилася, що пов'язано із важливістю реалізації інвестиційних проектів як основного чинника, який впливає на розвиток економіки. Динаміка питомої ваги кредитів залежно від термінів кредитування наведена в табл. 3.

Таблиця 3

Питома вага кредитів банків України залежно від строку

Період	Питома вага короткострокових кредитів у кредитному портфелі, %	Питома вага довгострокових кредитів у кредитному портфелі, %
1991	87,63	12,37
1992	96,30	3,70
1993	97,54	2,71
1994	88,64	11,30
1995	89,33	10,64
1996	88,87	11,13
1997	89,40	10,60
1998	81,60	18,40
1999	77,56	22,44
2000	82,05	17,95
2001	78,31	21,70
2002	71,81	28,19
2003	54,96	45,04
2004	45,81	54,19

Динаміка частки довгострокових кредитів прямо пропорційно пов'язана із стабільністю та рівнем розвитку національної економіки. На стадії становлення банківської системи питома вага довгострокового кредитування була мінімальною, потім вона поступово зростала, і на кінець 2004 р. вона становила 54,19 %, що говорить про позитивні зрушення в економіці і банківській системі.

На рис. 3. представлено динаміку питомої ваги кредитів у національній та іноземній валютах.

Динаміка надання кредитів збігається із динамікою залучення депозитів. Як видно з рис. 3, питома вага кредитів у національній валюті в цілому переважає частку кредитів у іноземній валюті, крім 1999 р., коли вона становила 51,51 %. Це підтверджує висновок, що залучені депозити є основним джерелом для надання кредитів. В 1999 р. у банків збільшилися обсяги коштів в іноземній валюті, і тому вони мали можливість видати більше кредитів в цій же валюті.

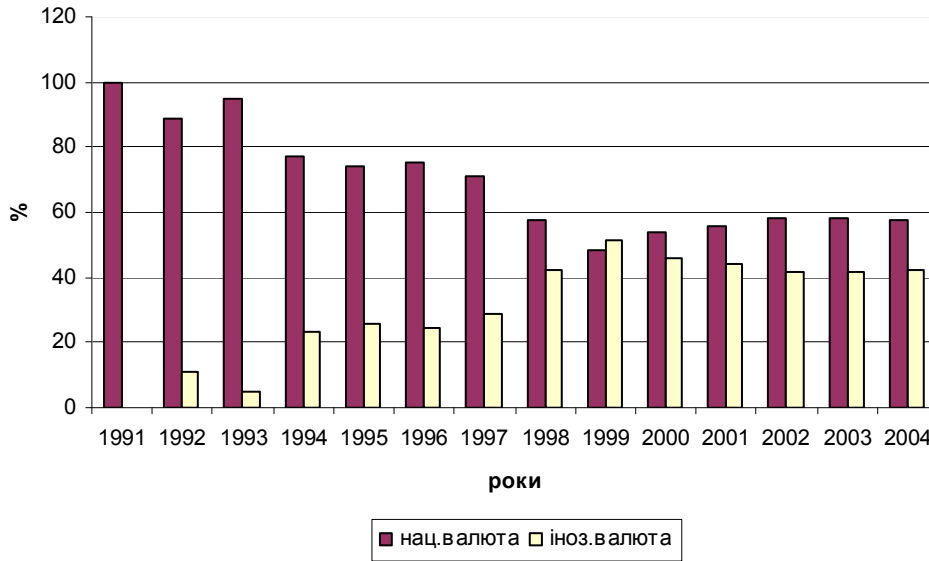

Рис. 3. Питома вага кредитів банків України у національній та іноземній валютах

Кредитний портфель банків України на 01.03.2005 має таку структуру. Кредити, надані суб'єктам господарювання, складають 75,0 % від загального обсягу кредитного портфеля; кредити, надані іншим банкам та НБУ – 10,1 %; кредити, надані фізичним особам – 14,8 %; кредити, надані органам державного управління – 0,1 %, кредити, надані небанківським фінансовим установам – 0,01 %.

Випереджаючими темпами протягом трьох місяців 2005 р. продовжували зростати довгострокові кредити та кредити в інвестиційну діяльність, що позитивно впливало на динаміку економічного зростання в Україні. З початку року довгострокові кредити збільшилися на 3,8 % і на звітну дату становили 48003 млн. грн., або 47,8 % від наданих кредитів. Кредити в інвестиційну діяльність збільшилися на 10,2 % (за відповідний період минулого року – на 7,9 %) і складають 6677,7 млн. грн. (9,0 % від кредитів, наданих суб'єктам господарської діяльності).

Частка проблемних кредитів (прострочених та сумнівних) в кредитному портфелі складає 3,4 % і є припустимою для зберігання його якості.

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можна сказати, що банки України мають достатній потенціал для здійснення операцій з овердрафтного кредитування, оскільки відбувається зростання ресурсної бази у цілому і залучених коштів зокрема як основного джерела для надання кредитів. Цей висновок підтверджує і динаміка кредитних вкладень, які протягом 1991-2004 рр. мають стійку тенденцію до зростання.

Проаналізуємо кредитний портфель банку “Фінанси та кредит”, ТОВ з метою визначення місця короткострокового кредитування, у тому числі і овердрафту, у його структурі (табл. 4).

**Аналіз кредитного портфеля банку “Фінанси та кредит”,
ТОВ за видами кредитування**

Вид кредиту	01.01.2004		01.01.2005		Абсолютна зміна, тис. грн.	Темп приросту, %	Зміна питомої ваги, %
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %			
Овердрафт	9532	1,66	23524	2,06	13992	146,79	0,40
Кредити під платіжні картки	22509	3,92	35971	3,15	13461	59,80	-0,77
Операції РЕПО	172	0,03	114	0,01	-58	-33,71	-0,02
Враховані векселі	2469	0,43	1141	0,10	-1327	-53,75	-0,33
Факторинг	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00
Кредити суб'єктам господарювання та фізичним особам	101235	17,63	216970	19,00	115734	114,32	1,37
Кредити на будівництво	3732	0,65	14731	1,29	10998	294,68	0,64
Кредити на купівлю основних засобів	15159	2,64	63492	5,56	48332	318,83	2,92
Фінансовий лізинг	0	0	0	0	0	0	0
Кредити органам управління	14700	2,56	685	0,06	-14014	-95,34	-2,50
Сумнівна заборгованість за виплаченими гарантіями	172	0,03	0	0,00	-172	-100,00	-0,03
Інші	404541	70,45	785319	68,77	380777	94,13	-1,68
Усього	574225	100,00	1141950	100,00	567725	98,87	-

Як видно з табл. 4, найбільш швидкими темпами зростають кредити на будівництво (темп приросту 294,68 %), на купівлю основних засобів (темп приросту 318,83 %), а також кредитування у формі овердрафт.

Збільшуються також кредити під платіжні картки, кредити суб'єктам господарювання і фізичним особам, інші види кредитування. Позитивним є різке зменшення сумнівної заборгованості за виплаченими гарантіями.

Таким чином, аналіз кредитного портфеля КБ “Фінанси та кредит”, ТОВ показав, що організація кредитування є досить ефективною (про що свідчить зростання обсягів кредитування протягом аналізованого періоду та рівень доходів, які отримані від кредитних операцій), зміни у структурі кредитного портфеля відбуваються відповідно до змін, які проходять в економіці держави, що приносить свої позитивні результати завдяки концентрації кредитних вкладень банку у пріоритетні галузі економіки України. Все це вказує на те, що банк проводить ефективну кредитну політику, яка в свою

чергу, приводить до підвищення ефективності залучення та використання кредитних ресурсів, раціональної організації кредитної діяльності, підвищення рівня надійності та стабільності банку.

З метою визначення і конкретизації можливих проблем в процесі оперативного управління кредитними операціями у формі овердрафт необхідно виявити фактори, що впливають на величину прибутку від кредитування у формі овердрафт. Спрямування уваги менеджерів на найбільш істотні фактори, модифікація їх значень залежно від конкретної ситуації дозволить підвищувати доходність такого виду кредитування. Для вилучення цих факторів доцільно використати методи факторного аналізу, для дослідження джерел впливу на результативність операцій – регресійний аналіз, вихідними даними якого є отримані фактори.

У сучасній математичній статистиці під факторним аналізом розуміють сукупність методів, що на основі реально існуючих зв'язків показників-ознак дозволяють вилучити і кількісно описати латентні узагальнюючі характеристики механізму розвитку досліджуваних явищ і процесів. У формуванні початкової інформації для проведення факторного аналізу важливим є вибір показників, що адекватно відображають форми прояву сутності досліджуваного явища. У загальному вигляді величина доходу залежить від обсягів залучених ресурсів, співвідношення депозитів і кредитів, їх термінів, рівнів процентних ставок. Тому до складу показників було включено коефіцієнти, які характеризують діяльність банку з залучення і розміщення ресурсів та її ефективність (табл. 5).

Таблиця 5

Показники, що використовувались для факторного аналізу

Показник	Банк "Фінанси та кредит"			АКІБ "Укрсиб-банк"			"Інпромбанк"			АППБ "Аваль"			АКБ "Базис"		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Статутний капітал на 1 грн. власних коштів	0,618	0,733	0,829	0,559	0,526	0,704	0,382	0,352	0,365	0,951	0,949	0,903	0,144	0,147	0,162
Норматив адекватності основного капіталу	0,123	0,142	0,152	0,221	0,193	0,251	0,225	0,241	0,296	0,124	0,143	0,168	0,124	0,112	0,157
Рівень поточних рахунків у пасивах банку	0,769	0,701	0,518	0,070	0,100	0,124	0,399	0,347	0,353	0,089	0,089	0,111	0,547	0,489	0,416
Коефіцієнт активності	0,019	0,010	0,032	0,110	0,205	0,160	0,151	0,048	0,111	0,301	0,419	0,453	0,051	0,018	0,084

Показник	Банк "Фінанси та кредит"			АКІБ "Укрсиб-банк"			"Інпромбанк"			АППБ "Аваль"			АКБ "Базис"		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
залучення кредитів															
Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів	0,133	0,182	0,328	0,547	0,468	0,570	0,172	0,347	0,267	0,381	0,204	0,166	0,230	0,355	0,353
Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель	4,288	2,470	2,435	1,362	1,620	1,416	4,803	2,582	2,176	2,358	3,641	5,334	2,971	1,887	1,744
Коефіцієнт кредитної активності	0,538	0,425	0,718	0,640	0,688	0,704	0,633	0,648	0,439	0,733	0,650	0,787	0,548	0,544	0,532
Коефіцієнт загальної інвестиційної активності	0,036	0,313	0,057	0,082	0,057	0,023	0,035	0,044	0,118	0,000	0,000	0,000	0,035	0,075	0,209
Норматив миттєвої ліквідності	0,346	0,276	0,245	0,453	0,376	0,426	0,442	0,495	0,372	0,380	0,254	0,423	0,305	0,325	0,457
Норматив короткострокової ліквідності	0,243	0,233	0,224	0,375	0,257	0,298	0,286	0,324	0,254	0,378	0,314	0,342	0,234	0,221	0,334
Коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до загальних активів	0,348	0,223	0,230	0,540	0,460	0,480	0,399	0,370	0,557	0,440	0,380	0,470	0,448	0,329	0,252
Чиста маржа процентного прибутку	0,013	0,046	0,053	0,018	0,025	0,033	0,019	0,064	0,040	0,017	0,016	0,009	0,040	0,073	0,056
Чистий спред	0,096	0,084	0,075	0,050	0,034	0,034	0,046	0,101	0,061	0,020	0,024	0,018	0,135	0,161	0,081

На цей час розроблена та продуктивно працює велика кількість спеціальних пакетів математичної статистики, що реалізують різні алгоритми обчислень факторного аналізу. Вибір залежить від навичок та умінь користуватися цими пакетами, а також рівня математичної культури пізнання кожного математичного методу. Для даного дослідження доцільно використати статистичний пакет STATGRAPHICS Plus v5.1 Enterprise. Результати аналізу зведені у табл. 6.

Отримані за допомогою факторного аналізу фактори можна розглядати як внутрішні умови, причини, які об'єктивно впливають на діяльність банку, а також як вектори, що задають напрями його подальшого розвитку. Інтерпретація фізичного змісту отриманих факторів ґрунтується на економічному аналізі набору показників – ознак, що мають пріоритетну за рівнем, а отже, і за силою тісноту зв'язку з факторами (за факторними навантаженнями).

Таблиця 6

Матриця факторних навантажень показників, що характеризують діяльність банку з залучення та розміщення ресурсів

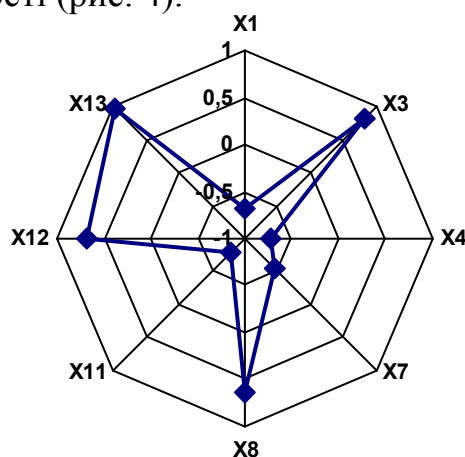
№ показника	Показник	F_1	F_2	F_3
1	Статутний капітал на 1 грн. власних коштів	-0,69		
2	Норматив адекватності основного капіталу		0,83	
3	Рівень поточних рахунків у пасивах банку	0,80		-0,39
4	Коефіцієнт активності залучення кредитів	-0,72		-0,50
5	Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів			0,92
6	Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель			-0,92
7	Коефіцієнт кредитної активності	-0,55		0,34
8	Коефіцієнт загальної інвестиційної активності	0,63		
9	Норматив миттєвої ліквідності		0,97	
10	Норматив короткострокової ліквідності		0,96	
11	Коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів і робочих	-0,79	-0,35	
12	Чиста маржа процентного прибутку	0,68		
13	Чистий спред	0,95		

Перелік факторів, що визначають діяльність банку з позиції залучення та розміщення ресурсів, та їх характеристики наведено у табл. 7.

**Фактори, що визначають діяльність досліджуваних банків
з позиції залучення та розміщення ресурсів**

Умовні позначення факторів	Фактори	Характеристика факторів
F_1	Зміни у структурі активів, їх доходності й джерелах формування	Характеризують структуру формування ресурсів та напрями їх використання для забезпечення доходності діяльності комерційного банку та покриття всіх витрат
F_2	Надійність банку	Характеризує здатність банку в повному обсязі та в зазначений період часу розрахуватися за своїми зобов'язаннями
F_3	Ефективність політики банку щодо залучення коштів	Відображає здатність банку залучати кошти та розміщувати їх у кредитні операції як найбільш дохідні операції

Першим і, отже, найбільш істотним є узагальнюючий фактор, утворений показниками x_{13} , x_3 , x_{11} , x_4 , x_1 , x_{12} , x_8 , x_7 . Дана послідовність сформована за убутанням факторних навантажень, а саме x_{13} (0,95) – чистий спред; x_3 (0,8) – рівень поточних рахунків у пасивах банку; x_{11} (-0,79) – коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів і робочих; x_4 (-0,72) – коефіцієнт активності залучення кредитів; x_1 (-0,69) – статутний капітал на 1 грн. власних коштів; x_{12} (0,68) – чиста маржа процентного прибутку; x_8 (0,63) – коефіцієнт загальної інвестиційної активності; x_7 (-0,55) – коефіцієнт кредитної активності (рис. 4).

**Рис. 4. Графи найбільш вагомих факторних навантажень,
що характеризують зміни у структурі активів, їх доходності
та джерелах формування**

Представлені показники, їхня послідовність дозволяє припустити, що цей фактор характеризує зміни у структурі активів, їх доходності та джерелах формування.

Зміни у джерелах формування активів характеризують структуру ресурсів та напрями їх використання для забезпечення доходності діяльності комерційного банку та покриття всіх витрат, тобто ефективності його

діяльності. Низька дохідність кредитних операцій, у тому числі і кредитування у формі овердрафт, в даному випадку може бути обумовлена залученням дорогих ресурсів, тобто збільшенням рівня витрат банку та неефективним їх розміщенням, що не дозволяє забезпечити достатній рівень прибутковості банківських операцій. У разі низької якості активів та пасивів банки приймають на себе високі ризики, які ведуть до незапланованих втрат банку та здатні погіршити результати його діяльності.

У другий фактор включені показники $x_9(0,97)$ – коефіцієнт миттєвої ліквідності; $x_{10}(0,96)$ – коефіцієнт короткострокової ліквідності; $x_2(0,83)$ – коефіцієнт адекватності основного капіталу; $x_{11}(-0,35)$ – коефіцієнт відношення високоліквідних активів і робочих (рис. 5). Цей фактор характеризує ризик, який приймає на себе комерційний банк у процесі своєї діяльності, тобто його можна інтерпретувати як надійність банку.

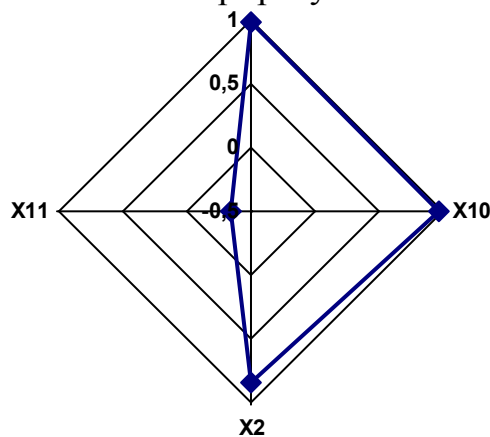

Рис. 5. Графи найбільш вагомих факторних навантажень, що характеризують надійність банку

Надійність банку характеризує його здатність в повному обсязі та в зазначений період часу розрахуватися за своїми зобов'язаннями, тобто здатність захистити кредиторів і вкладників від непередбачуваних збитків.

Третій фактор склали показники $x_5(0,92)$ – коефіцієнт активності залучення строкових депозитів; $x_6(-0,92)$ – коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель; $x_4(-0,5)$ – коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів; $x_3(-0,39)$ – рівень поточних рахунків у пасивах банку; $x_7(0,34)$ – коефіцієнт кредитної активності (рис. 6). Можна припустити, що зазначений фактор характеризує ефективність політики банку щодо залучення коштів.

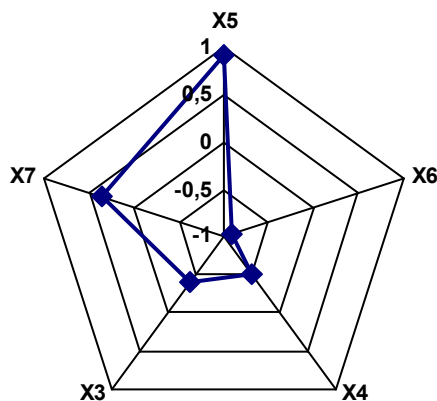

Рис. 6. Графи найбільш вагомих факторних навантажень, що характеризують ефективність політики банку щодо залучення коштів

Ефективність політики банку щодо залучення коштів відображає здатність банку залучати кошти та розміщувати їх у кредитні операції, як найбільш дохідні операції комерційного банку.

Таким чином, за результатами факторного аналізу можна оцінювати залучення і розміщення коштів банку за трьома узагальненими характеристиками – отриманими факторами, які значно скорочують інформаційний простір, зберігаючи основну вимогу інформації – цінність.

Факторний аналіз також передбачає можливість використання отриманих результатів для прогнозування доходу від операцій з овердрафту на основі рівняння багатфакторної регресії, побудованого на виявлених факторах:

$$y_j = \sum_{i=1}^k b_i P_i + b_0, \quad (1)$$

де y_i – результуючий показник;

P_i – i -й фактор;

b_i – навантаження i -ї змінної на i -й фактор;

b_0 – вільний член;

k – кількість факторів.

За результуючий показник обрано процентний дохід за кредитами овердрафт, наданими юридичним та фізичним особам. Його динаміка для досліджуваних банків наведена на рис. 7.

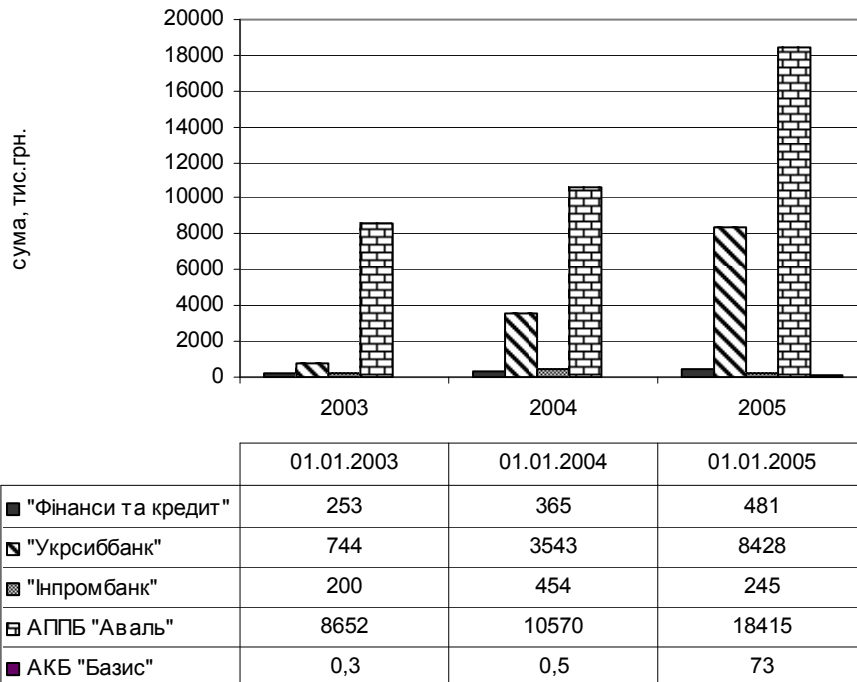

Рис. 7. Динаміка процентного доходу за кредитами овердрафт, наданими юридичним та фізичним особам

Побудована регресійна модель має наступний вигляд:

$$y = 1,10325 \cdot 10^7 F_1 - 6,0061 \cdot 10^6 F_3 + 1,93735 \cdot 10^8 \quad R^2 = 0.63$$

Висновки про якість регресійних рівнянь обґрунтовані за допомогою статистичних критеріїв t -оцінок Ст'юдента, F -критерію адекватності моделі, R та R^2 – множинних коефіцієнтів кореляції та детермінації (свідчення результатів обчислювальних процедур блоку Factor Analysis та Multiple Regression).

Статистичні критерії підтверджують, що побудована модель регресійного аналізу за факторами адекватна та має значну пояснюючу здатність.

Висновки. Регресійний аналіз показав, що на процентний дохід за кредитами овердрафт, наданими юридичним та фізичним особам, впливають такі фактори, як зміни у структурі активів, їх доходності й джерелах формування (F_1) та ефективність політики банку щодо залучення коштів (F_3). Це говорить про першочерговість заходів, спрямованих на оптимізацію структури активів та пасивів за термінами, забезпечення платоспроможності банку.

Результати проведеного факторного аналізу дають змогу врахувати негативні тенденції в динаміці основних показників діяльності комерційного банку і спрямувати зусилля на їх нейтралізацію. Отримані істотні внутрішні фактори дозволяють скоротити інформаційний простір та виявити приховані внутрішні закономірності розвитку економічних процесів в діяльності банку. Визначення характеру їх впливу на процентний дохід від кредитів у формі

овердрафт дозволяє конкретизувати заходи цілеспрямованого впливу на підвищення їх прибутковості.

Список літератури

1. Бочарніков В. та ін. Оцінка фінансового стану банків-контрагентів за умови неповних даних // Вісник НБУ. – 2000. – № 11. – С. 18-19.
 2. Васюренко О.В. Современные методы управления банковскими ресурсами. – Х.: Гриф, 1997. – 392 с.
 3. Динаміка фінансового стану банків України на 1 січня 2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – № 2. – С. 44.
 4. Карчева Г., Камінський А., Юрчук О. Рейтингові оцінки надійності банків та їх роль у підвищенні капіталізації банківської системи // Вісник НБУ. – 2003. – № 2. – С. 22-27;
 5. Маслак Н.Г. Проблеми капіталізації банківської системи України // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 11(41). – С. 31-39.
 6. Основні показники діяльності банків України на 1 січня 2005 року // Вісник НБУ. – 2005. – № 2. – С. 48.
 7. Пернарівський О. Аналіз, оцінка та способи зниження банківських ризиків // Вісник НБУ. – 2004. – № 4. – С. 44-48.
 8. Структура активів банків України за станом на 01.01.2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – № 3. – С. 48;
 9. Структура власного капіталу банків України за станом на 01.01.2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – № 3. – С. 56.
 10. Структура зобов'язань банків України за станом на 01.01.2004 р. // Вісник НБУ. – 2004. – № 3. – С. 52.
- Отримано 25.05.2006

Гриньова, В. М. Визначення факторів оптимізації банківського кредитування у формі овердрафту за допомогою регресійного аналізу [Текст] / В. М. Гриньова, О. М. Колодізев // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". – Суми, 2006. - Т. 16. - С. 28 - 43